

KAZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ
Kazım Karabekir Faculty of Education

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ / ATATÜRK UNIVERSITY

KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF KÂZIM KARABEKİR EDUCATION FACULTY

Araştırma Makalesi

Doi: 10.33418/ataunikkefd.854467

**ALAN DEĞİŞİKLİĞİ YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
DENEYİMLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

**OPINIONS OF CLASSROOM TEACHERS HAVING CHANGED THEIR
BRANCH ABOUT THEIR EXPERIENCES**

Özkan ÇELİK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Muğla,
Türkiye

e-posta: ocelik@mu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8490-9419

İmra TAÇ

Millî Eğitim Bakanlığı, Aydın Şehit Polis Murat Dünder İlkokulu, Diyarbakır, Türkiye

e-posta: imra.tac@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6374-6315

Başvuru Tarihi: 05.01.2021 Yayına Kabul Tarihi: 06.09.2021 Yayınlanma Tarihi: 30.12.2021

Atıf/Citation: Çelik, Ö., & Taç, İ. (2021). Alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerinin deneyimlerine ilişkin görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 216-234. Doi: 10.33418/ataunikkefd.854467

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından tanınan alan değişikliği hakkından faydalanan ve hâlen geçiş yaptıkları alanda istihdam edilen öğretmenlerin deneyimlerine ilişkin görüşlerini kendi anlatılarına dayalı olarak incelemektir. Araştırma nitel bir araştırma olup fenomenoloji deseni kullanılarak planlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yaklaşımı kullanılmıştır. Bu yöntemle Ankara, Balıkesir, Denizli, Kütahya ve Muğla illerine bağlı farklı ilçelerde çalışan 12 öğretmene ulaşılmıştır. Bu çalışma 2018 yılının Mart-Nisan aylarında gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması aşamasında katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşmeler telefon aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Analizler sonucunda katılımcı öğretmenlerin yarısından fazlasının alan değişikliğini yanlış bir uygulama olarak değerlendirdiği, öğretmenlerin çoğunun tayin/yer değiştirme sebeplerine bağlı olarak alan değiştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin çoğu ise eski alanları olan sınıf öğretmenliğinde çalıştıkları süre zarfında daha fazla mesleki doyum sağladıklarını belirtmişlerdir. Bulgular ışığında bu tür bir uygulama sürecinde yaşanabilecek

sorunlara karşın alana özgü bilgilendirici çalışmaların değişiklikler öncesinde yapılması önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Alan Değişikliği, Görüş, Sınıf Öğretmeni

Abstract

The purpose of the current study is to investigate the opinions of the teachers having availed themselves of the right given by the Ministry of National Education (MoNE) to change branch and still recruited in the branch they were transferred to. The study was planned by using the phenomenological design. In the selection of the participating teachers, the snowball sampling method was used. By using this method, a total of 12 teachers working in the cities of Ankara, Balıkesir, Denizli, Kütahya and Muğla were reached. This study was carried out in March-April 2018. In the data collection process, semi-structured interviews were conducted with the participants by telephone. In the analysis of the collected data, the content analysis method was used. As a result of the analysis, it was found that more than half of the participating teachers viewed their change of branch as a wrong decision and that the majority of the teachers changed their branches for reasons such as appointment and being able to change their place of residence. The majority of the teachers stated that they got greater job satisfaction as long as they had worked as a classroom teacher before changing branch to work as a special education teacher. In light of the findings, it can be suggested that teachers should be informed about respective branches before taking such a serious decision as to change their branch.

Keywords: Changing Branch, Classroom Teacher, Views

GİRİŞ

Yaşanılan çağın gereksinimlerine uygun donanıma sahip, toplumun kalkınmasına katkı sağlayabilecek bireyleri yetiştirmede eğitim sistemlerinin rolü oldukça önemlidir. Dünyada yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler neticesinde tüm toplumsal sistemlerde olduğu gibi ülkelerin eğitim sistemlerinde de birtakım değişikliklere ya da düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu değişiklik ya da düzenlemeler şüphesiz eğitim sisteminin önemli bir unsuru olarak öğretmenleri de oldukça etkilemektedir.

Öğretmenler özellikle eğitim süreçlerinin başlangıç aşamasında öğrencilerin davranışlarını şekillendirmede önemli bir rol oynarlar. İşinden memnun olan öğretmenler görevlerini verimli ve etkili bir şekilde yerine getirebilir ve öğretime karşı olumlu bir tutum sergileyebilirler, ancak öğretmenler stres altındaysa etkili bir şekilde çalışamaz ve işine karşı olumsuz tutum sergileyebilirler (Kaur & Kumar, 2008). Dolayısıyla eğitim sistemleri ile öğretmen kalitesi arasında sıkı bir ilişki vardır ve son dönemlerde dünyanın hemen her ülkesinde eğitim kalitesini yükseltme amaçlı birbirini takip eden reformlar gerçekleştirilmektedir (Özoğlu, 2011). Türkiye’de de eğitim sisteminde birtakım köklü sayılabilecek değişimlere gidilmiştir. Bunlardan en önemlilerinden biri olarak kamuoyunda 4+4+4 olarak bilinen, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını kapsayan okul sistemi karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda 2012-2013 öğretim yılı itibarıyla eğitim kademelere ayrılmış ve birinci kademesi dört yıl sürecek ilkökul, ikinci kademesi dört yıl sürecek ortaokul ve üçüncü kademesi de yine dört yıl sürecek lise olarak belirlenmiştir (MEB [Milli Eğitim Bakanlığı], 2012a). Daha öncesinde sekiz yıllık kesintisiz eğitim kapsamında ilkökulun beş yıl, ortaokulun ise üç yıl sürdüğü düşünüldüğünde, düzenlemede beşinci sınıf düzeyinin ilkökuldan çıkarılarak artık ortaokul kademesinde yer almasının uygun görüldüğü ortaya çıkmaktadır. Bu ve benzeri değişiklikler, öğretmen ihtiyacını, bağlantılı olarak istihdamını doğrudan etkilemiş ve norm fazlası sınıf öğretmenlerinin birikmesine neden olmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) açıklamalarına göre süreçte 37.722 sınıf öğretmeni düzenleme nedeniyle norm fazlası konuma düşmekte iken aynı zamanda açılacak olan birinci sınıf şubelerinde sınıf öğretmenlerine ihtiyaç olacağından öğretmenlerin bir

kısının buralarda tekrar norm kadroya girebilecekleri belirtilmiştir (MEB, 2012a). Ancak buna rağmen sınıf öğretmenlerinin norm fazlası duruma düşmelerine engel olunamamıştır. Bu durumun çözümüne yönelik bazı uygulamalara gidilmiş ve üniversitelerin sınıf öğretmenliği alanından mezun olup Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde sınıf öğretmeni olarak çalışmakta olan öğretmenlere, 2012 yılında Talim ve Terbiye Kurulunun 07/07/2009 tarihli ve 80 sayılı kararı ile 12/09/2012 tarihli ve 5110 sayılı mütalaası doğrultusunda, Yükseköğrenimleri diğer alanlara atanmaya kaynak teşkil edenlerin öğrenimlerine göre atanabilecekleri alana veya diplomalarında yan alan yazılı olanların bu alana ya da öğretmen yetiştiren iki yıllık yükseköğretim kurumu mezunu olanların lisans tamamladıkları alana, “zihin engelliler sınıfı öğretmenliği” veya “teknoloji ve tasarım öğretmenliği” alanına alan değişikliği suretiyle özür durumundan yer değiştirmek üzere başvurabilecekleri belirtilmiştir (MEB, 2012b). Alan değişikliği uygulaması 2013 ve 2019 yıllarında da devam ettirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bu haktan yararlanacak sınıf öğretmenlerinden diplomalarında diğer alanlara atanmaya kaynak teşkil edenlerin öğrenimlerine ve yan alanlarına göre alan değişikliği yapabilecekleri belirtilmiştir. Ayrıca alan değişikliği yapmak isteyen sınıf öğretmenlerinin Zihin Engelliler Sınıfı Öğretmenliği alanına, bu alanda boş norm kadro bulunmaması hâlinde Teknoloji ve Tasarım alanına başvuru yapabilecekleri duyurulmuştur (MEB, 2012b). Bu hakkın öğretmenlere tanınmasıyla birlikte 2012-2013 eğitim öğretim yılının başlamasından itibaren 41.945 sınıf öğretmeni alan değişikliği gerçekleştirmiştir. Alan değişikliği hakkından yararlanan sınıf öğretmenlerinin en çok tercih ettikleri alanların başında Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğretmenliği yer almakta olup bunu Beden Eğitimi Öğretmenliği ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği izlemiştir (Eskicumalı, Demirtaş, Gür-Erdoğan ve Arslan, 2014).

Alan değişikliği ile ilgili alınan kararlar ve yapılan uygulamalar, kendi branşları dışında başka bir branşta görev yapmak durumunda olan ve bu alanda deneyim, kıdem, birikim, bilgi ve beceri kazanmış olan öğretmenlerin bir kısmını memnun ederken bir kısmında da memnuniyetsizlik durumları oluşturmaktadır (Gökkyer, 2014). Özellikle üniversite yıllarında bir fırsat olarak sunulan yan alanlarıyla ilgili yeterince uzmanlaşırılamayan sınıf öğretmenlerinin meslek hayatlarında da başka bir alanın eğitimcisi olarak çalışmaları; dersin içeriğini uygun yöntemlerle ifade edememekten, birikimden yoksun ve yararlı öğretmen olamamaktan duyulan rahatsızlıklara kadar birçok olası problemin ortaya çıkmasını kaçınılmaz kılmaktadır (Ersözlü, Maviş, Özel ve Kürşadoğlu, 2014). Belli bir süre sınıf öğretmenliği yapmış ve daha sonraları başka bir alana geçerek görevlerine devam eden öğretmenlerin, geçiş yaptıkları alanda birtakım sorunlarla ve beklenmedik durumlarla karşılaşmaları olağandır. Alan değişikliği konusuna başka bir açıdan bakıldığında branşın çeşitli olumsuz durumlarından dolayı sıkıntı yaşayan öğretmenler için alan değişikliği hakkı, nefes alma fırsatı olarak da değerlendirilebilir. Bir diğer açıdan ise eğitimini aldıkları ve uzmanlaştıkları bir alanı bırakarak tam olarak hâkim olmadıkları başka bir alana geçmek hem adaptasyon sorunu yaşamalarını hem de birtakım sorunlarla karşı karşıya kalmalarına neden olabilmektedir (Özer, Tüysüz, Bozkurt ve Özdemir, 2013). Mesela alan değişikliği uygulamasıyla kendi alanının dışındaki alanlara atanan öğretmenlerden doğal olarak bu alanın gerekliliklerini yerine getirmeleri beklenmektedir (Sıcak, Arslan ve Burunsuz, 2015). Yine benzer şekilde ilköğretimden ortaöğretime geçiş yapan sınıf öğretmenlerinin de alışageldikleri öğrencilerin yerine farklı öğrenciler ile karşılaşmış olmaları bazı ikilemler oluşturabilmektedir. Buna bağlı olarak da öğretmenler disiplini sağlamada, öğretimi

düzenlemede ve dersi değerlendirmede sorunlar yaşamaktadırlar (Çepni, Cerrah ve Bacanak, 2002).

Bu bağlamda öğretmenlerin geçiş yaptıkları alandaki yeterlikleri temel sorunlardan biri olarak karşımıza çıkabilmektedir. İlgili literatür incelendiğinde yapılan araştırmaların geçiş sürecinin getirdiği sorunlara (Eskicumalı vd, 2014), öğretmenlerin yeni alanlarındaki memnuniyet durumlarını belirlemeye (Kaya vd., 2013), öz yeterlik inançlarını belirlemeye (Sıcak vd, 2015) ve geçiş yapılan alanda kullanılan yöntemlere (Özyer, 2016) yönelik olarak geçiş sürecinin sorun, memnuniyet ve yeterlik boyutlarına ayrı ayrı odaklandığı görülmektedir. Bu çalışmada daha kapsamlı olarak alan değişikliği sürecinin, sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları deneyimler bağlamında tüm boyutlarıyla değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Öğretimin niteliği bakımından öğretmen yetiştirme ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesi her zaman öncelikli bir gereklilik olmuştur. Sistem değişikliği gibi kapsamlı değişiklikler bu desteğin gerekliliğini daha da artıran durumlardır. Bu tür süreçlerin en az sorunla atlatılması için öncelikle öğretmen görüşlerine başvurulması ve buradan elde edilen sonuçlardan yola çıkarak sürecin desteklenmesi gerekmektedir (Yılmaz vd, 2014).

Bu durumlar ele alındığında alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerinin geçiş yaptıkları alandaki çalışma süreçlerini değerlendirmeleri, alan değişikliği ve sonrasında yaşananlar hakkında bizlere birincil elden somut veriler sağlaması açısından oldukça önemlidir. Katılımcıların deneyimleri neticesinde duruma ilişkin algıları, alan değişikliğinin işlerliği hakkında öğretmenlerin değerlendirmeleri ışığında veriler verecektir. Araştırmanın bu bağlamda alan değişikliği uygulamasının en fazla etkileneni olarak öğretmenlerin mevcut durumuna ilişkin farkındalık oluşturması ve uygulamanın eksiklerinin giderilebilmesi adına yol gösterici sonuçlar sunması beklenmektedir. Yine araştırmadan elde edilen sonuçların, konuya ilişkin farklı yaklaşım sergileyecek bakış açılarını ortaya çıkarmaya yardımcı olacağı ve yapılacak yeni araştırmalara bu bağlamda yön vererek alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sınıf öğretmenlerine tanınan alan değişikliği hakkından faydalanan ve hâlen geçiş yaptıkları alanda istihdam edilen öğretmenlerin deneyimlerine ilişkin görüşlerini kendi anlatılarına dayalı olarak incelemektir.

Belirtilen amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Araştırmaya katılan alan değişikliği yapmış sınıf öğretmenleri;

1. Alan değişikliği konusunda ne düşünüyorlar?
2. Neden alan değişikliği yapma gereği duydular?
3. Geçiş yaptıkları alanda görevlerini başarılı bir şekilde yapabildiklerini düşünüyorlar mı?
4. Geçiş yaptıkları alanda çalışmaktan memnunlar mı?
5. Olanak tanınsa tekrar sınıf öğretmenliği alanına geçiş yapmak isterler mi?
6. Buldukları alanla sınıf öğretmenliğini karşılaştıracak olsalar neler söylerler?
7. Geçiş yaptıkları alanda karşılaştıkları sorunlar yaşıyorlar mı?
8. Karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik neler öneriyorlar?
9. Diğer meslektaşlarının kendilerine yönelik tutumlarını nasıl değerlendirilmektedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Alan değişikliği yapan ve hâlen değişiklik yaptıkları alanlarda çalışan sınıf öğretmenlerinin deneyimlerine ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan fenomenoloji deseni benimsenmiştir. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre fenomenoloji deseni farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunamayan olayları, deneyimleri, algıları, yönelimleri, kavramları ve durumları araştırmaya amaçlayan bir desenlerdir. Yine bu araştırma alan değiştiren sınıf öğretmenlerinin deneyimlerine dayalı olarak sürecin nasıl algılandığına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarabilmek amacıyla fenomenoloji araştırma türlerinden, insanların algı ve deneyimlerini betimlemeyi amaçlayan betimleyici fenomenoloji (Ersoy, 2017) türünde desenlenmiştir. Araştırmada betimleyici fenomenoloji deseni kullanılarak öğretmenlerin yaşadıkları durum hakkındaki deneyimleri sonucunda oluşan algıları betimlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmaya katılan öğretmenlerin seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yaklaşımı kullanılmıştır. Kartopu örneklemede örneklem oluşturma süreci, araştırmanın yapılacağı kişilerden birine ulaşılarak başlar. Bu kişiyle yapılan görüşme sonucu onun önereceği başka kişilere, o kişilerle görüşme sonrası da onların önereceği kişilere ulaşılır. Böylelikle kişi sayısı artarak devam eder (Şahin, 2014). Bu kapsamda araştırmaya, araştırmacıların daha önceden tanıdığı alan değişikliği yapan bir sınıf öğretmeniyle (Serap Öğretmen) başlanmıştır. Bu öğretmenden sınıf öğretmenliğinden alan değişikliği yaparak farklı bir alana geçmiş olan ve araştırmaya gönüllü katılım sağlayarak destek verebilecek başka bir öğretmenin ismini vermesi istenmiştir. Kaynak öğretmen araştırmacılar ile yeni katılımcı arasındaki irtibatı sağlamıştır. Görüşme yapılacak katılımcının uygun olduğu saatlerde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte öğretmenlerin araştırmaya gönüllü olarak katılmasının yanı sıra sınıf öğretmenliği alanından başka bir alana geçiş yapmış olmasına ve hâlen o alanda çalışıyor olmasına dikkat edilmiştir. Bu yöntemle Ankara, Balıkesir, Denizli, Kütahya ve Muğla illerine bağlı farklı ilçelerde çalışan 12 öğretmene ulaşılmıştır. Böylelikle farklı çevrelerde çalışan öğretmenlerin deneyimleri incelenebilmiştir. Araştırmanın verilerinin elde edildiği katılımcı öğretmenlere ait bazı demografik bilgiler Tablo 1' de verilmiştir. Katılımcıların kimliğinin gizli tutulması için gerçek isimleri belirtilmemiş, onun yerine araştırmacılar tarafından belirlenen "... Öğretmen" şeklinde isimlendirme yapılmıştır.

Tablo 1.

Katılımcıların Bazı Demografik Özellikleri

Katılımcılar	Cinsiyet	Kıdem Yılı	Geçiş Yaptığı Alan	Değişiklik Hakkını Nasıl Elde Ettiği	Çalıştığı İl
Yakup Öğretmen	Erkek	22	Beden Eğitimi	Yan Alan	Kütahya
Murat Öğretmen	Erkek	19	Görsel Sanatlar	Yan Alan	Kütahya
Yalçın Öğretmen	Erkek	13	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Ankara
Cahit Öğretmen	Erkek	12	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Denizli
Naciye Öğretmen	Kadın	11	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Denizli
Umut Öğretmen	Erkek	11	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Ankara
Serap Öğretmen	Kadın	8	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Ankara
Elif Öğretmen	Kadın	8	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Kütahya
Ahmet Öğretmen	Erkek	8	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Denizli
Sevil Öğretmen	Kadın	7	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Balıkesir
Zuhal Öğretmen	Kadın	6	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Muğla
Tahsin Öğretmen	Erkek	13	Özel Eğitim	540 saat sertifika	Denizli

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların 5’i kadın, 7’si erkektir. Mesleki kıdemleri 6 ile 22 yıl arasında değişmektedir. Yine katılımcı öğretmenlerin 10’u Sınıf Öğretmenliğinden Özel Eğitim alanına geçiş yaparken, biri Beden Eğitimi, biri de Görsel Sanatlar alanına geçiş yapmış ve hâlen o alanda çalışmaktadır.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması aşamasında araştırmacılar tarafından konuya ilişkin temel kavramlar irdelenerek yapılan alanyazın taraması (Eskicumalı vd, 2014; Gökyer, 2014; Korkmaz ve Serin, 2014) sonucunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında öncelikle bir taslak form oluşturulmuş ve elde edilen taslak form sınıf eğitimi alanında çalışan iki alan uzmanının (Sınıf eğitimi alanında doçent) görüşlerine sunulmuştur. Gelen dönütler doğrultusunda sorular revize edilmiş ve son olarak dil-anlatım açısından irdelenmek üzere bir dil uzmanının görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan elde edilen dönütler neticesinde forma nihai hâli verilmiştir. Görüşme formunda çalışma grubunun demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yedi soru, çalışmanın içeriği hakkında ise dokuz soru yer almaktadır. Görüşme formunda yer alan çalışmanın içeriğine ilişkin sorular şunlardır:

1. Alan değişikliği konusunda ne düşünüyorsunuz?
2. Neden alan değişikliği yapma gereği duydunuz? Açıklar mısınız?
3. Geçiş yaptığınız alanda görevinizi başarılı bir şekilde yapabildiğinizi düşünüyor musunuz?
✓ Bu alanda kendinizi yeterli hissediyor musunuz?
4. Genel olarak değerlendirecek olsanız geçiş yaptığınız alanda çalışmaktan memnun musunuz?
5. Olanak tanınsa tekrar sınıf öğretmenliği alanına geçiş yapmak ister misiniz? Neden?
6. Bulduğunuz alanla sınıf öğretmenliğini karşılaştıracak olsanız (çalışma şartlarınız, iş doyumunuz vb.) neler söylemek istersiniz?
7. Geçiş yaptığınız alanda karşılaştığınız sorunlar oluyor mu?
8. Karşılaştığınız bu sorunların çözümüne yönelik önerileriniz neler olur?
✓ Siz ne tür çözümler uyguluyorsunuz?

9. Alan değişikliği yapan bir öğretmen olarak diğer meslektaşlarımızın özellikle alan mezunu olanların, yöneticilerin ya da velilerin size yönelik tutumlarını nasıl değerlendirirsiniz?

Araştırma kapsamında görüşmeler 2018 yılı Mart ve Nisan aylarında telefon aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla katılımcılardan öncelikle randevu alınmış, araştırmanın amacı ve içeriği hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Bununla birlikte herhangi bir veri kaybına neden olmamak adına ses kaydının yapılacağı katılımcılara iletilmiş ve bu hususta da izinleri alınmıştır. Yapılan görüşmeler ortalama 18 dakika 38 saniye sürerken toplamda ise 220 dakika 38 saniye sürmüştür. Görüşme sürelerine ilişkin detaylı bilgi Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2.

Katılımcılar İle Yapılan Görüşme Süreleri

Katılımcılar	Görüşme Tarihi	Görüşme Başlangıç Saati	Görüşme Süresi
Yakup Öğretmen	18.04.2018	21:34	00:16:14
Murat Öğretmen	17.04.2018	17:57	00:16:31
Yalçın Öğretmen	28.03.2018	15:14	00:13:20
Cahit Öğretmen	27.03.2018	14:36	00:28:13
Naciye Öğretmen	15.04.2018	16:51	00:15:36
Umut Öğretmen	26.03.2018	16:54	00:22:01
Serap Öğretmen	11.04.2018	18:23	00:32:04
Elif Öğretmen	18.04.2018	17:40	00:15:04
Ahmet Öğretmen	19.04.2018	19:28	00:13:12
Sevil Öğretmen	13.04.2018	11:38	00:12:38
Zuhal Öğretmen	06.04.2018	12:40	00:20:08
Tahsin Öğretmen	18.04.2018	16:31	00:16:14

Araştırma Etiği

Araştırmada veri toplanması sürecinde alan değişikliği hakkında yararlanmış sınıf öğretmenlerinden gönüllü olarak çalışmaya destek vermek isteyenlerin katılımıyla veriler toplanmıştır. Araştırmanın gerekçesi her bir katılımcıyla paylaşılmıştır. Bu kapsamda ne tür verilere ihtiyaç duyulacağı ve elde edilen bilgilerin üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağı ifade edilmiştir. Telefonla gerçekleştirilen veri toplama aşamasında istenilmesi durumunda görüşmelerin kesilebileceği, cevaplamak istemedikleri sorular olursa cevaplamadan geçebilecekleri katılımcılara söylenmiştir. Her bir katılımcıya telefonda ses kaydının alındığı bilgisi iletilmiş ve bu yöntemden rahatsız olup olmayacaklarına dair dönüt alınmıştır. Tüm katılımcılar ses kaydı alınmasının sorun olmayacağını ifade etmişlerdir. Yine araştırmada katılımcıların gerçek isimlerine yer verilmemiş bunun yerine “... Öğretmen” şeklinde gerçek isimleri dışında adlandırmalar yapılmıştır. Ayrıca arzu edilmesi durumunda çalışmanın sonuçlarının kendileri ile özel olarak paylaşılacağı ifade edilmiştir. Araştırma verileri 2018 yılında toplanmış olduğu için etik kurul izni alınmamıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen ses kayıtları deşifre edilerek, bilgisayar ortamına yazılı metin olarak aktarılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Nitel araştırma verileri dört aşamada analiz edilmektedir. Bunlar verilerin kodlanması,

temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanıp yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu doğrultuda öğretmenlerin verdikleri cevaplardan tematik kodlamalar elde edilmiş ve alıntılarla desteklenmiştir. Verinin tamamı irdelenerek belirli kodlar oluşturulmuş ve kodlardan hareketle temalar elde edilmiştir. Kodlama güvenilirliği açısından iki araştırmacı veri analizi sürecini ayrı ayrı yürütmüştür. Sonrasında bir araya gelerek kodlamaları birlikte değerlendirmişlerdir. Aynı zamanda nitel araştırma konusunda deneyimli bir başka araştırmacıdan da eş kodlayıcı görevini üstlenmesi istenmiştir. Araştırmacıların oluşturdukları analizler ile eş kodlayıcının oluşturduğu analizler Miles ve Huberman'ın (1994) modeli esas alınarak karşılaştırılmış ve %82 oranında uyum oranı sağlandığı belirlenmiştir. Miles ve Huberman'a (1994) göre puanlayıcılar arası en az %70 uyum gerekli olduğu düşünüldüğünde bu uyum yüzdesinin güvenilirlik açısından uygun bir değer olduğu görülmektedir. Daha sonra üç kodlayıcı birlikte uzlaşılan ve uzlaşılamayan kod ve temalar üzerine düzenledikleri ortak bir oturumda analizleri değerlendirmişlerdir. Üzerinde anlaşılamayan kodlamalar için üç kodlayıcı bir araya gelerek fikirlerini ifade etmek yoluyla tekrar değerlendirmeler yapmış ve uygun kodlamayı oluşturmaya çalışmışlardır.

BULGULAR

Alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerinin deneyimlerine ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucunda bazı temalara ulaşılmıştır. Bu bölümde bulgular “Alan Değişikliği: Doğru mu? Yanlış mı?”, “Alan Değişikliği: Gerekçeler”, “Alan Değişikliği: Yeterlik”, “Alan Değişikliği: Memnuniyet” ve “Alan Değişikliği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri” temaları altında sistematik şekilde verilmiştir.

Alan Değişikliği: Doğru mu? Yanlış mı?

Katılımcılara “Alan değişikliği konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerinden bazıları (Yakup, Yalçın, Cahit, Elif, Sevil, Zuhale, Tahsin) alan değişikliğinin yanlış bir uygulama olduğu, böyle bir uygulamayı gereksiz gördükleri ve uygulamanın devam etmemesi yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu konudaki görüşler incelendiğinde katılımcıların; “eğitiminin bu alanda çalışmak için zaman zaman yeterli olmadığı”, “özellikle matematik, İngilizce gibi branşlara geçenlerin bu alanlarda zorlandığı”, “bu durumun alanın gerçek öğretmenlerine yapılan bir haksızlık olduğu” ifadelerini kullandıkları tespit edilmiştir. Alan değişikliğine olumlu yaklaşmadığını, bu durumun alanın “gerçek” öğretmenlerine haksızlık olduğunu düşünen Sevil Öğretmen görüşlerini aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir:

“... Alan değişikliğine çok olumlu bakmıyorum. Özel eğitimcilerin kadrolarını işgal ediyoruz. Bu alanın gerçek öğretmenlerine haksızlık olduğunu düşünüyorum. Bence herkes mezun olduğu alanda çalışmalı. Zaten o bölümü istediğimiz için üniversiteye gidiyoruz, bence o bölümde çalışmalıyız. Biz alan değişikliği yapmaya mecbur kaldık...” (Sevil Öğretmen)

Bununla birlikte diğer katılımcıların görüşleri incelendiğinde ise uygulamanın gerekli olduğu ve sürdürülmesi gerektiği yönünde ifadelerin kullanıldığı belirlenmiştir. Görüşler incelendiğinde ise; “atamasının merkezi bir bölgeye yapılabilmesi”, “iyi bir eğitim alan sınıf öğretmenlerinin özellikle okuma-yazma süreçlerinde özel eğitimde daha başarılı olduklarını düşündükleri” ve “bu alanlarda herhangi birinin çalışması yerine sınıf

öğretmenlerinin çalışmasını uygun gördükleri” gerekçelerine dayanarak, uygulamanın gerekliliğini destekledikleri görülmüştür. Alan değişikliğini doğru ve yerinde bir uygulama olarak gören Serap Öğretmen görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“... Ben uygulamada bir sıkıntı görmüyorum ve alan değişikliği yapılabilmesi taraftarıyım. Alan değişikliği sınıf öğretmenlerinin iyi bir eğitim aldıktan sonra yapabilecekleri bir şey. Mesela özel eğitim normal eğitimi çocuğa göre uyarlama işi. Böyle bir uygulamanın devam etmesini öneririm. Hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrenciler için kesinlikle özel eğitim öğretmeni değil, sınıf öğretmeni atanması gerekiyor. Ama orta ve ağır seviyeleri özel eğitimciler gayet güzel götürüyorlar. Davranış değiştirme konularında da iyiler. Ama kesinlikle akademik alanda sınıf öğretmenlerini daha yeterli görüyorum...” (Serap Öğretmen)

Alan Değişikliği: Gerekçeler

Katılımcılara “Neden alan değişikliği yapma gereği duydunuz? Açıklar mısınız?” şeklinde soru yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı alan değişikliğini atama/yer değiştirme işlemlerini kolaylaştırmak için yaptıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler bu hususta “norm fazlası durumundan kurtulma”, “merkezi bir okulda çalışma isteği”, “eşi ile yakın bir bölgede çalışma” gibi gerekçelerle alan değiştirdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplara ilişkin bazı örnekler şöyledir:

“... Alan değişikliği yapmayı hiç istemiyordum. Sadece sınıf öğretmenliğinin atamalarının tıkanacağı düşüncesiyle elimde bulunsun diye ve de özel eğitimde merkezde çalışacağım diye geçtim...” (Naciye Öğretmen)

“... Tayin işlerinde sınıf öğretmenliğine göre biraz daha avantajları vardı ve ailesel durumlardan dolayı merkeze geçiş yapmak için alan değişikliği yaptım. Başka bir şekilde merkezde çalışma şansım yoktu maalesef...” (Elif Öğretmen)

Katılımcıların bu yöndeki görüşleri alan değişikliği uygulamasının temel amacının da gerçekleştiğini göstermektedir. Öğretmenler bu değişikliği atama işlemleri için bir fırsat olarak değerlendirmişlerdir.

Alan Değişikliği: Yeterlik

“Geçiş yaptığınız alanda görevinizi başarılı bir şekilde yapabildiğinizi düşünüyor musunuz? Bu alanda kendinizi yeterli hissediyor musunuz?” sorusunu katılımcılardan biri (Zuhal) bazı eksiklerinin olduğunu bildiğini ve kısmen yeterli hissettiğini söyleyerek cevaplamıştır. Diğer tüm katılımcılar ise “ilk geçiş yaptıkları yıl zorlansalar” da “artık tecrübe ve bilgi kazandıklarını” ifade ederek, alanlarında yeterli olduklarını ve görevlerini başarıyla yapmaya çalıştıklarını söylemişlerdir. Kendilerini neden yeterli hissettiklerine dair açıklamaları da içeren bazı ifadelere ilişkin örnekler şöyledir:

“... Kişisel ve mesleki beceri açısından kendimi yeterli görüyorum. Yan alanda aldığım eğitimi yeterli buluyorum ama asıl kişisel açıdan yeterli gördüğüm için alan değişikliği yaptım. Zaten gerek Beden Eğitimi ile gerekse spor ile uzun süre ilgilendim. Hâlen de aktif olarak işin içerisindeyim...” (Yakup Öğretmen)

“... Benim geçiş yaptığım alan özel eğitim alanı. Fakat ben tercihim yaparken hafif düzeyde zihinsel engelliler sınıfını tercih ettim. Bilerek bunu yaptım. Çünkü gittiğim okulda, müfredat programı uygulanıyor. Yani Hayat Bilgisi, Türkçe, Matematik gösteriyoruz. Hafif düzey olduğu için sınıf öğretmenliğine daha yakın. Aynı işe devam ediyorum. Bu konuda hiç zorlanmadım. Zaten bu dersleri de anlatabilecek yeterlikte olduğumu düşünüyorum...” (Cahit Öğretmen)

Sınıf öğretmenlerin ifadeleri incelendiğinde çoğunlukla geçiş yaptıkları alana ilişkin öncesinde tecrübeleri ve yeterlikleri olmadığına vurgu yaptıkları görülmektedir. Yine bazı öğretmenlerin ise sınıf öğretmenliği alanına yakın olduğunu düşündükleri için özellikle tercihlerini zihin engelliler öğretmenliğinden yana kullandıkları ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte süreç içerisinde geçiş yapılan alana ilişkin işbaşında deneyim kazandıklarını ifade eden cevaplar verdikleri görülmektedir. Bu deneyime bağlı olarak sınıf öğretmenleri yeni alanlarında kendilerini artık yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir.

Alan Değişikliği: Memnuniyet

Alan değiştiren sınıf öğretmenlerinin “Genel olarak değerlendirecek olsanız geçiş yaptığınız alanda çalışmaktan memnun musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar analiz edildiğinde 7’sinin (Yakup, Umut, Serap, Elif, Ahmet, Sevil, Zuhul) geçiş yaptıkları alanda çalışmaktan memnun oldukları, 2’sinin (Murat, Yalçın) kısmen memnun oldukları, 3’ünün (Cahit, Naciye, Tahsin) ise kesinlikle memnun olmadıkları görülmüştür. Çalıştığı alandan memnun olmadıklarını ifade eden öğretmenler “çalışma ortamları”, “çalışma arkadaşları”, “öğrencilerin durumları” ve “sınıf öğretmenliğinde daha huzurlu oldukları” gibi durumların memnuniyetsizliklerine neden olduğunu ifade etmişlerdir. Bu kapsamda verilen cevaplara örnekler şu şekildedir:

“... İş ortamında diğer öğretmen arkadaşlarımız gerektiği gibi görevini yapmıyorlar. Herkes görevini yapsa 10 tane öğrencim olsa da sıkıntı yaşamam, sorun olmaz. Ayrıca çalıştığımız sınıfın fiziki koşulları çok iyi değil maalesef. Okulun alt katında ve havalandırması zayıf bir ortamda çalışıyorum...” (Cahit Öğretmen)

“...Benim herhangi bir sıkıntım yok. Bu alanda çalıştıktan sonra da bu çocukların sevilmeye değer olduğunu anlıyorsunuz ve bu alanı seviyorum ve memnunum...” (Ahmet Öğretmen)

Alan değişikliği yapan sınıf öğretmenleri çoğunlukla geçiş yaptıkları alanda çalışmaktan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bu tema altında “Olanak tanınsa tekrar sınıf öğretmenliği alanına geçiş yapmak ister misiniz? Neden?” sorusuna verilen cevaplar da incelenmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin 9’u (Yakup, Yalçın, Cahit, Naciye, Serap, Elif, Sevil, Zuhul, Tahsin) olanak tanınsa tekrar sınıf öğretmenliğine geçmek istediklerini belirtmişlerdir. Bunun nedeni olarak ise; “aynı alanda çalışmaktan zaman zaman sıkıldıklarını”, “sınıf öğretmenliğinde daha mutlu olduklarını”, “sınıf öğretmenliğinde iş doyumunun ve motivasyonlarının daha yüksek olduğunu” ve “istedikleri mesleğin sınıf öğretmenliği olduğunu” belirtmişlerdir. Tekrar sınıf öğretmenliği alanına geçmek istemediklerini belirten öğretmenler ise “norm fazlası olma durumunu yaşamak istemediklerini” ve “tekrar sınıf öğretmenliğine dönünce zorlanabileceklerini” düşündüklerini belirtmişlerdir.

“... Zaman zaman aklıma geliyor ama çok fazla sınıf öğretmenliği yapmadım. İlk yıllarda bocalayabilirim. O yüzden ben düşünmüyorum...” (Umut Öğretmen)

“... Şartlar uygun olduğunda geçerim. İki arasında tercih yaparsam sınıf öğretmenliğini tercih ederim çünkü sınıf öğretmenliğinde kısa sürede doyum alıyorsun. Özel eğitimde bu süreç çocuğa göre değişebiliyor. Sınıf öğretmenliği içsel olarak motive ediyor. Özel eğitimde bu süreç öğretmenin motivasyonunu düşürebiliyor. Sadece doyum için sınıf öğretmenliğini tercih ederim...” (Serap Öğretmen)

Katılımcıların kendilerinin de ifade ettikleri gibi geçiş yaptıkları alanda çalışmakta herhangi bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtenler dâhil pek çoğu, asıl alanları olan sınıf öğretmenliğine dönmeyi tercih etmektedirler. Bu noktada çalıştıkları alan ile sınıf öğretmenliğini karşılaştıran;

Yakup Öğretmen, “Her iki alanda da farklı bir mutluluk yaşadığını ama Beden Eğitimi alanının daha çok kendi becerilerine yatkın olduğunu”,

Murat Öğretmen, “Sınıf öğretmenliğinin görseli çok kullanmasından dolayı zaten görsel sanatlar öğretmenliğine benzediğini”,

Yalçın Öğretmen, “Özel eğitimdeki çocukların öğretime diğer öğrencilerden daha bağlı olduğunu, bunun da kendisini daha çok motive ettiğini”,

Cahit Öğretmen, Serap Öğretmen ve Ahmet Öğretmen, “Sınıf öğretmenliğinde iş doyumunun daha fazla olduğunu”,

Naciye Öğretmen, Umut Öğretmen, Sevil Öğretmen ve Tahsin Öğretmen, “Emeğin geri bildiriminin sınıf öğretmenliğinde daha çabuk olduğunu” ifade etmişlerdir.

Elif Öğretmen ve Zuhâl Öğretmen ise “Sınıf öğretmenliğinde ders, evrak vb. iş yükünün fazla olduğunu, özel eğitimin ise daha fazla sabır gerektirdiğini” söyleyerek cevap vermişlerdir.

Alan Değişikliği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcı öğretmenlere “Geçiş yaptığınız alanda karşılaştığınız sorunlar oluyor mu?”, “Karşılaştığınız bu sorunların çözümüne yönelik önerileriniz neler olur?”, “Siz ne tür çözümler uyguluyorsunuz?” soruları yöneltilmiştir. Öğretmenlerin tamamı özellikle geçiş yaptıkları ilk yıllarda; “alana özgü seminerlerin verilmemesi/geç verilmesi”, “öğrenci ve çalışma ortamına uyum zorluğu”, “özellikle özel eğitim alanına geçenlerin ‘çakma özel eğitimci’ olarak adlandırılması”, “velilerle ilgili bazı sıkıntılar”, “Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM) raporlarının uygun verilmemesi” gibi sorunları sıklıkla yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler bu sorunları zaman içerisinde mesleki becerilerini, tecrübelerini ve çalışmalarını kullanarak çözebildiklerini, mevcut durumlarında artık sorunların ilk başladıkları zaman kadar fazla yaşanmadığını ifade etmişlerdir. Özellikle böyle bir alan değişikliği uygulamasından önce öğretmenlerin sürece hazırlanması gerektiği ve bunun için seminerlerin mevcut durumdan daha erken bir şekilde uygulanmaya başlanması gerektiği de öğretmenlerin çözüm önerileri arasında yer almıştır. Bu noktada en sık söylenen sorun ise özel eğitime geçiş yapan öğretmenlerin hâlâ belirli çevreler tarafından “çakma özel eğitimci” sıfatıyla anılıyor olmasıdır. Bu soruna ilişkin çözüm önerisi olarak ise sınıf öğretmenleri, alan öğretmenlerini haklı bulsalar da bu söylemlere aldırış etmediklerini ve işlerini doğru yaparak kendilerini göstermeye çalıştıklarını söylemişlerdir.

Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan örnekler aşağıda sunulmuştur:

“... İlk geçtiğim zamanlarda sıkıntılar yaşamadım değil. Velilerle ilgili birtakım sıkıntılar yaşadık. Özel eğitim velileri çok hassas. Çocuğum her şeyi anında öğrensin istiyorlar.

Mesela birinci sınıfın ikinci döneminde çocuğum okuma yazmaya geçsin diyor. Beklentisi diğer öğrenci velilerine göre daha fazla. Biz bunları anlatarak aşmaya çalışıyoruz. Alıştığımız gibi değildi ama önce aileyi ikna etmek gerekiyor...” (Yalçın Öğretmen)

“... İlk yıl öğrencilerin özellikleri ve alanla ilgili çok bir bilgim yoktu. Seminer bize çok geç verildi. Kendim araştırıp öğrenmeye çalıştım. Çok bilgisiz kaldık, o konuda bir eğitim almadık. Bu sorunları aşmak için ben kitaplar okuyup kendimi geliştirmeye çalıştım. Eğitimlerle seminerle kendimi geliştirmeye çalışıyorum...” (Elif Öğretmen)

Alan değişikliği yapan öğretmenler diğer meslektaşlarının, özellikle alan mezunu olanların, yöneticilerin ya da velilerin kendilerine yönelik tutumlarını değerlendirdiklerinde genel olarak mesleklerinin ilk yıllarında, diğer meslektaşlarının tepkileriyle karşılaştıklarını, özel eğitim alanına geçiş yapan öğretmenler ise doğrudan ya da dolaylı biçimde alan mezunları tarafından eleştirilere maruz kaldıklarını söylemişlerdir. Bunun dışında Elif Öğretmen hariç, öğretmenlerin tamamı alan değişikliğinden ötürü idareciler ya da veliler tarafından geliştirilen olumsuz bir tutumla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu kapsamda genellikle alan mezunlarının sitemlerine maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Bazı velilerin özellikle alan mezunlarını istediklerini ve bu yüzden kendisine de tepki gösterildiğini belirten Elif öğretmenin bu konudaki görüşleri ise şöyledir:

“... Çok yakın arkadaşlarım olmasına rağmen bile alan mezunları bazen sitem ediyorlar. Sınıf öğretmenlerinin hâli hatırı sayılır bir hizmet puanının olması özel eğitimcilerde sıkıntı yaratıyor. Bu durumda alan mezunu özel eğitimcileri norm fazlası yapıyor ve bu haksızlık diyorlar. Bazı veliler özellikle bilen veliler biz özel eğitim alan mezunu bir öğretmen istiyoruz, diğer öğretmenlerden istemiyoruz diyorlar. Veliler bunun seçmesine giriyorlar. Özel eğitimcilerin tamamen sitemi puanlardan, norm fazlası olmaktan dolayı...” (Elif Öğretmen)

Katılımcılar özellikle alanın öğretmenleri tarafından tepkilerle karşılaştıklarını söylese de onları bazı konularda haklı gördüklerini de ifadelerinde sıklıkla vurgulamışlardır:

“... İdareciler veya veliler konusunda bir sorun yaşamadım. Özellikle alan mezunları bize “çakma özel eğitim öğretmeni” diyorlar. Yani bizim yetersiz olduğumuzu düşünüyorlar. Bunu da dillendiriyorlar. Tabi ki kendilerinin bilgileri var ama bizim de en azından iyi niyetli olduğumuzun bilinmesi gerekir. Bizim de geçmişe yönelik bir tecrübemiz olduğu ihmal edilmemeli. Ama onların da kaygılarını anlıyorum. Atama vs. Devlet bu hakkı tanıdıysa biz ne yapalım?...” (Ahmet Öğretmen)

SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğretmenlere sağlanan alan değişikliği imkânı sonrasında, bu uygulamaların ne kadar etkili olduğu, uygulamanın paydaşı olarak öğretmen, idareci, veli ve öğrenci gruplarının bu değişikliklerden nasıl etkilendiği sürecin değerlendirilmesi açısından önemli veriler sunmaktadır. Bu bağlamda her bir paydaşın deneyimlerine odaklanılması ve araştırılması önemli görülmektedir. Bu çalışmada da elde edilen sonuçlar ışığında bu deneyimleri bizzat yaşayan öğretmenlerin kendi durumlarını değerlendirmeye yönelik düşünceleri, memnuniyet durumları, yeterlik algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Bütün bunların uygulamaların işlerliğine ilişkin bazı somut bilgiler sunacağı beklenmektedir.

Alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak gerçekleştirilen çalışmada katılımcıların bir kısmının (f=7) alan değişikliği uygulamasını olumlu ve gerekli bulduğu, bir kısmının (f=5) ise olumsuz ve gereksiz bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Uygulamayı olumlu bulan öğretmenlerin özellikle atama işlemlerinin daha kolay olduğunu belirttikleri, olumsuz bulanların ise geçiş yaptıkları

alanın yeterliklerini sağlamada zorlandıklarını ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Uygulamanın gerekli olduğu ve sürdürülmesi gerektiğini belirten katılımcıların; “atamasının merkezi bir bölgeye yapılabilmesi”, “iyi bir eğitim alan sınıf öğretmenlerinin özellikle okuma-yazma süreçlerinde özel eğitimde daha başarılı olduklarını düşündükleri” ve “bu alanlarda herhangi birinin çalışmasındansa sınıf öğretmenlerinin çalışmasını uygun gördükleri” için uygulamanın gerekliliğini destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Uygulamanın yanlış olduğunu değerlendiren katılımcıların ise; “eğitimlerinin bu alanda çalışmak için yeterli olmadığı”, “özellikle Matematik, İngilizce gibi branşlara geçenlerin bu alanlarda zorlandığı”, “bu durumun alanın gerçek öğretmenlerine yapılan bir haksızlık olduğu” gerekçeleriyle alan değişikliğini olumsuz değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada dikkat çeken husus ise öğretmenlerin belli nedenlere bağlı olarak alan değişikliğini hem olumlu hem de olumsuz olarak görme hususunda farklı görüş bildirdikleridir. Bu durum sınıf öğretmenin alan değişikliğinden ne beklediği ve ne gibi bir durumla karşılaştığı yönündeki değerlendirmelerinin sonucudur. Dolayısıyla sınıf öğretmenlerinin bazıları geçiş yaptıkları alana katkı sağladıklarını, alan değişikliği imkânının da kendilerine bazı avantajlar sağladığını özellikle belirtmişlerdir. Bununla birlikte sınıf öğretmenlerinin alanlarına ilişkin pedagojik bilgilerinin geçiş yapılan alanla uyuşmaması veya o alanda yeterli olmaması da özellikle iş doyumunu bakımından öğretmenlerin olumsuz görüş geliştirmesine neden olmuş olabilir.

Gökyer (2014) de alan değişikliği yapan 31 öğretmenle yaptığı araştırmasının sonucunda katılımcıların yarısının alan değişikliği uygulamasını olumlu değerlendirirken, yarısının da yanlış uygulama olarak değerlendirdiği sonucuna ulaşmıştır. Yine Özer vd. (2013) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenlerin alan değişikliğini çeşitli gerekçelere dayanarak olumlu ve olumsuz değerlendirdikleri sonuçları elde edilmiştir. Araştırmanın sonuçları bu yönüyle belirtilen araştırmalarla benzerlik göstermektedir. Bu durum uygulamanın öğretmenler gözüyle hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle değerlendirildiğini göstermektedir. Eğer işleyişe olumsuz etki eden faktörler ortadan kaldırılırsa şüphesiz uygulamanın etkililiği daha da artacak, bağlantılı olarak öğretmen memnuniyeti sağlanabilecektir. Ersözlü, Mavi, Özel ve Kürşadoğlu (2014) araştırmaları doğrultusunda 4+4+4 sistemiyle alan değişikliği yapmış olan öğretmenlerin ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması gerektiğine, hizmet içi eğitim ve seminerlerle alan bilgisi ve yöntem/teknik hakkında bilgilendirilmeye ihtiyaç duyulduğuna ve alan değişikliği sonrasında uyum problemi yaşayan öğretmenlerin tekrar sınıf öğretmenliğine geçebilmeleri için fırsatlar verilmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır. Korkmaz ve Serin’de (2014) araştırma verilerden hareketle MEB’in özellikle sınıf öğretmenlerinin yer değiştirme ihtiyaçlarına cevap veremediğini; uyguladığı politikalarda da bu ihtiyacı dikkate almadığını belirtmişlerdir. Araştırma kapsamında sınıf öğretmenlerinin görüşlerinde belirttiği özellikle alan bilgisine yönelik eğitimlerin uygulamanın başlangıcında verilmesi süreci daha verimli kılacaktır.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre alan değişikliği yapan öğretmenlerin tamamı alan değişikliğini atama/yer değiştirme işlemlerini kolaylaştırmak için yaptıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler “norm fazlası durumundan kurtulma”, “merkezi bir okulda çalışma isteği”, “eşi ile yakın bir bölgede çalışma” gibi atama işlemlerinin alan değişikliği ile daha kolay olduğunu belirtmişlerdir. Eskicumalı vd. (2014) yaptıkları araştırmada alan değiştiren öğretmenlerin eş durumu/tayinden dolayı alan değiştirdikleri, Korkmaz ve Serin (2014) de alan değiştiren sınıf öğretmenlerinin en fazla eş durumu nedeniyle zoraki değişiklik yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır. Ersözlü, Mavi, Özel ve

Kürşadoğlu (2014)'nin yaptıkları ve alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerinin geçtikleri alanla ilgili uyum sorunları ve çözüm önerilerini belirlemeyi amaçlayan araştırma sonucuna göre de merkez okullara atamaların sınıf öğretmenleri için zor olmasının öğretmenleri alan değişikliğine iten sebeplerden biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun dışında alan öğretmenliğinin ders saatinin daha esnek ve az oluşunun, idareci olarak atanabilme durumunun daha kolay olmasının da sınıf öğretmenlerini tayin durumuna bağlı olarak alan değiştirmeye yönlendiren sebeplerden olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin atama ve yer değiştirme işlemlerinde sıkıntı yaşadıklarının da bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra alan değişikliğinin sınıf öğretmenlerine rahat bir atama/yer değiştirme fırsatı sunduğu da görülmektedir. Ancak öğretmenlerin eğitim-öğretim süreçlerinde verimli olabilecekleri bir alanda çalışmak yerine, atama süreçlerini kolaylaştırmayı hedeflemeleri bu geçiş uygulamalarının verimliliğinin de düşük olacağına dair ipuçları verebilir. Kahramanoğlu ve Ay (2013)'ün de belirttiği gibi öğretmenlerden pek çok rol ve görev beklenmektedir. Öğretmenlerin görev ve sorumlulukları temelde aynı olmakla ve öğretim işinin temelini oluşturmakla birlikte, bazı ayrıntılar ve zamanla ortaya çıkan gelişmelerden dolayı birtakım görev ve sorumluluklarında değişiklikler oluşabilmektedir. Bunların branşlar bazında da değişimi söz konusudur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin alan değişikliği yaptıkları ilk yıllarda zorlansalar da geçen zaman zarfında tecrübe ve bilgi kazandıktan sonra yeni alanlarında kendilerini yeterli hissettikleri tespit edilmiştir. Roelofs ve Sanders (2007)'a göre yeterlik insanların veya kuruluşların o işi yapabilmekteki yetenekleri veya becerileri için kapsamlı bir kavramdır ve belirli bir yeterlik yetkinliğin de bir parçasını oluşturmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin kendilerini geçiş yaptıkları alanda yeterli hissetmeleri alanlarında verimli çalışabilmeleri açısından oldukça önemlidir. Sıcak vd. (2015)'in çalışmalarında da alan değiştiren sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları farklı boyutlarda incelenmiş ve öğretmenlerin oldukça yüksek bir öz yeterlik inancına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Korkmaz ve Serin (2014)'de alan değiştiren öğretmenlerin çoğunun görev yaptıkları alandan mezun olmamalarına ve henüz hizmet içi eğitim almamalarına karşın kendilerini öğretim sürecinde etkin ve yeterli bulduklarını, etkinlik ve yeterliklerinin giderek arttığını bulmuşlardır. Bu araştırmaların sonuçları ile araştırmanın ilgili sonucu benzerlik göstermektedir. Bu araştırma kapsamında katılımcıların tamamının yan alanlarına ya da sertifika sahibi oldukları alanlara geçiş yaptıkları göz önüne alındığında her ne kadar geçiş sürecinde bir hizmet içi eğitime tabi tutulmasalar da öğretmenlerin mesleki deneyimlerinin ve daha önceden sahip oldukları yan alan veya sertifika programlarının mesleki yeterlik algılarını olumlu etkilemiş olduğu düşünülebilir.

Araştırmanın bir diğer sonucu ele alındığında katılımcıların çoğunun çalıştıkları alandan memnun oldukları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra “çalışma ortamları”, “çalışma arkadaşları”, “öğrencilerin durumları” ve “sınıf öğretmenliğinde daha huzurlu oldukları” gibi gerekçelere dayalı olarak çalışma alanlarından memnun olmadıklarını belirten katılımcılar da olmuştur. Bu noktada ilginç olan bir başka sonuç da katılımcıların çalıştıkları alandan çoğunlukla memnun olmalarına rağmen olanak tanınması durumunda tekrar sınıf öğretmenliği alanına geçiş yapmak istemeleri olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin her ne kadar çalıştıkları alanda verimli olmaya özen gösterecekler de birtakım şartlara bağlı olarak alan değiştirmek zorunda oldukları ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda katılımcıların sınıf öğretmenliğindeki çalışma süreçlerinde daha mutlu oldukları ve iş doyumlarının daha yüksek olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır. Kaya vd. (2013) araştırmalarında alan

değiştiren öğretmenlerin yeni alanlarından orta derecede memnun olduklarını tespit etmişlerdir. Buna bağlı olarak zorunlu olarak alan değiştirmek durumunda olan öğretmenlerin mesleki anlamda mutsuzluk yaşadıkları, motivasyonlarını kaybettikleri ve eğitim aldıkları, kendi alanlarına dönmek istedikleri sonuçlarına ulaşmıştır. Bunun yanı sıra Özer, Tüysüz, Bozkurt ve Özdemir (2013)'ün ve Gökyer (2014)'in araştırma sonuçlarına göre ise alan değişikliği yapan öğretmenlerin çoğunun önceki alanlarına tekrar geçmek istemedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca alan değişikliğine gerekçe olarak gösterilen yer değiştirme, norm fazlası duruma düşmeme gibi gerekçelerin önemli etkisi olduğu söylenebilir.

Katılımcılara yöneltilen “geçiş yaptığınız alanda karşılaştığınız sorunlar oluyor mu?” sorusuna yönelik “alana özgü seminerlerin verilmemesi/geç verilmesi”, “öğrenci ve çalışma ortamına uyum zorluğu”, “özellikle özel eğitim alanına geçenlerin “çakma özel eğitimci” olarak adlandırılması”, “velilerle ilgili bazı sıkıntılar”, “Rehberlik Araştırma Merkezi (RAM) raporlarının uygun verilmemesi” gibi sorunların sıklıkla ifade edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bedir ve Metin (2013)'de benzer şekilde zihin engelliler öğretmenliğine geçiş yapan sınıf öğretmenlerinin en sık olarak alan hâkimiyetinin olmayışından kaynaklı sorunlar yaşadıklarını belirlemişlerdir. Ayrıca alan değiştiren sınıf öğretmenlerinin birtakım iletişim problemleri yaşadıkları, çok sabır gerektiren bir branş olması nedeniyle zorlandıkları ve hizmet içi eğitim kursu almadan bu alana devam ettikleri için bazı sorunlar yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Eskicumalı vd. (2014) de araştırmaları sonucunda alan değişikliğinde en sık yaşanan sorunları öğrencilerin olumsuz tutum ve davranışları, veli-öğretmen ilişkisinden kaynaklanan sorunlar ve öğretim programının uygulanmasından kaynaklanan sorunlar olarak belirlemişlerdir. Alan değiştiren sınıf öğretmenlerinin her ne kadar öğretmenliğe ilişkin tecrübeleri olsa da deneyimlerinin kendi alanlarına göre daha az ya da yetersiz olduğu bir alana geçtikleri göz ardı edilmemelidir. Bu tür değişikliklerde uyumu sağlayıcı programların veya seminerlerin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Alan değişikliği yapan öğretmenlerinin özellikle diğer meslektaşları tarafından tepkiyle karşılandıkları, özel eğitim alanına geçiş yapan öğretmenlerin ise doğrudan ya da dolaylı biçimde alan mezunları tarafından eleştirilere maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Bu hususta kendilerine “çakma özel eğitimci” sıfatının bile konulduğunu ise araştırmadan çıkan ilginç bir sonuçtur. Alan değişikliği yapan sınıf öğretmenleri ise bu durumdan rahatsız olmalarına rağmen meslektaşlarının gerekçelerini çoğu zaman haklı bulmaktadırlar. Bu durumla karşı karşıya kalan sınıf öğretmenleri alan değiştirme gerekçelerini meslektaşlarına açıklayarak ve onlardan da bu hususta anlayış bekleyerek soruna çözüm getirmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bu noktada alan değiştiren öğretmenler özellikle norm fazlalığı ve atama işlemleri için bu değişikliğe mecbur kaldıklarını meslektaşlarıyla paylaştıklarına vurgu yapmışlardır. Akbaşı ve Üredi (2014) eğitim sistemindeki 4+4+4 yapılanmasına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemiş ve bu uygulamayla birlikte okullarda birçok öğretmenin norm fazlası duruma düşürüldüğüne ve birçok çocuğun okulunun değiştiğine yönelik sonuçlar ortaya koymuşlardır. Sınıf öğretmenlerinin bu mağduriyeti karşısında çıkar yol olarak sunulan alan değişikliğinin alan öğretmenleri kadar istemeden değişiklik yapan sınıf öğretmenlerini de benzer nedenlerden ötürü rahatsız ettiğini söylemek mümkündür. Bunun dışında araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin çoğunun idareci ya da velilerin olumsuz sayılabilecek bir davranışıyla karşılaşmadıkları belirlenmiştir. Araştırma sonucuna benzer şekilde Korkmaz ve Serin (2014)'de idareci, zümre ve diğer öğretmenlerin genel itibarıyla olumlu oldukları ama zihinsel engelliler sınıf öğretmenlerinin atama ve yer değiştirme

gibi hususlarda kendilerine engel olacak biçimde önlerine geçtiklerini düşündükleri için alan değiştiren sınıf öğretmenleri hakkında olumsuz tutum besledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Ancak özellikle veliler tarafından olumsuz tutumla karşılaştığını söyleyen sınıf öğretmenleri, zaman zaman velilerle daha sıkı ilişkiler kurarak zaman zaman da süreci kendi hâline bırakarak sorunu çözmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerine yönelik oluşturdukları tepkiye ilişkin sonucu normal olarak değerlendirilmesi gerekir. Çünkü alan öğretmenlerinin geçiş yapan öğretmenleri gerek alan yeterlikleri konusunda eksik görmeleri, gerekse alanlarına yapılan bir haksızlık olarak görmeleri ve kendi alanlarındaki kontenjanları işgal ediyor olarak algılamaları bu sonucu ortaya çıkarmış olabilir. Araştırma kapsamında öğretmenlerin karşılaştıkları bu sorunları zaman içerisinde mesleki becerileri, tecrübe ve çalışmalarını kullanarak çözebildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Alanda geçen süre ile kazanılan deneyimin, daha az sorun yaşanmasında ya da sorunların daha kolay çözümlenmesinde önemli etkisi olduğu söylenebilir.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlara bağlı olarak şu önerilerde bulunulabilir:

- Öğretmenlerin çoğu geçiş yaptıkları ilk yıllarda alanla ilgili bilgi eksikliği yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda böyle bir uygulama sürecinde yaşanabilecek sorunlara karşın alana özgü bilgilendirici çalışmaların geçiş öncesinde yapılması faydalı olacaktır.
- Alan değişikliği yapan öğretmenlere ihtiyaç ve imkân dâhilinde tekrar sınıf öğretmenliğine dönme olanağı sağlanabilir.
- Alan değişikliği uygulamalarını eğitimin diğer paydaşları olarak idareci, veli ve öğrencilerin de görüşlerini alarak değerlendiren çalışmalar yapılabilir.
- Atama amaçlı alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerinin geçiş yaptıkları alanlara yaptıkları katkıları değerlendiren çalışmalar yapılabilir.

Katkı Oranı Beyanı: Birinci yazar araştırma fikrini oluşturma, literatür taraması, veri analizi, bulguların oluşturulması ve yorumlanması ile makalenin rapor hâline getirilmesi aşamalarında görev almıştır. İkinci yazar, literatür taraması, verileri işleme, analizi ile bulguların oluşturması aşamalarında görev almıştır.

KAYNAKLAR

- Akbaşı, S. ve Üredi, L. (2014). Eğitim sistemindeki 4+4+4 yapılanmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Journal of Teacher Education and Educators*, 3(1), 109-136.
- Bedir, H. ve Metin, M. (2013). *Zihin engelliler öğretmenliğine alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerinin durum değerlendirmesi*. XII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS2013). 23-28 Mayıs, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Çepni, S., Cerrah, L. ve Bacanak, A. (2002). *Sınıf öğretmenliği yapan fen öğretmenlerinin branş öğretmenliğine dönüş nedenleri ve döndüklerinde karşılaştıkları sorunlar*. V. Ulusal Fen ve Matematik Eğitimi Kongresi, 16-18 Eylül, Ankara.
- Ersoy, A. F. (2017). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri* (s. 88) içinde. Anı.

- Ersözlü, Z., Maviş, F., Özel, Ö. ve Kürşadoğlu, A. (2014). Alan değişikliği yapan sınıf öğretmenlerinin geçtikleri alanla ilgili uyum sorunları ve çözüm önerileri. *Eğitimde Politika Analizi*, 3(1), 8-23.
- Eskicumalı, A., Demirtaş, Z., Gür-Erdoğan, D. ve Arslan, S. (2014). Sınıf öğretmenliğinden branş öğretmenliğine geçiş sürecinin getirdiği sorunlar: Sakarya örneği. *Akademik Bakış Dergisi* (42).
- Gökkyer, N. (2014). 2012 yılında alan değişikliği yapan öğretmenlerin yeni alanlarına ve uygulamaya ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 1187-1208.
- Kahramanoğlu, R. ve Ay, Y. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(2), 285-301.
- Kaur, S. and Kumar, D. (2008). Comparative study of government and non-government college teachers in relation to job satisfaction and job stress. *Online Submission*. 10 Mart 2020 tarihinde <https://eric.ed.gov/?id=ED502218> adresinden alındı.
- Kaya, S., Şahin, H., Fırat, A., Maden, Ö., Eruçar, İ. O. ve Ceren, A. (2013). 2012-2013 eğitim-öğretim yılında alan değiştiren öğretmenlerin yeni alanlarına yönelik memnuniyet durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(2), 302-335.
- Korkmaz, İ. ve Serin, M. K. (2014). Branş değiştiren sınıf öğretmenlerinin yeni durumlarına ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 497-514.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı]. (2012a). *12 yıl zorunlu eğitim sorular-cevaplar*. 15 Mart 2018 tarihinde http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.pdf adresinden alındı.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı] (2012b). *Öğretmenlerin il içi alan değişikliği kılavuzu*. 15 Mart 2018 tarihinde http://personel.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_09/20090523_2012_ilici_alan_degisikligi_kilavuzu.pdf adresinden alındı.
- Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage.
- Özer, B., Tüysüz, C., Bozkurt, N. ve Özdemir, S. (2013). Branş değişikliği ile yan alanlarına geçen sınıf öğretmenlerin yaşadıkları bu değişime ilişkin görüşleri: Hatay il örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(15), 265-290. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.668>
- Özoğlu, M. (2011). Türkiye'nin öğretmen "yetiştirme" politikası. *21. Yüzyılda TÜRKİYE'nin Eğitim ve Bilim Politikaları Sempozyumu* (s. 143-156). Ankara: Eğitim Bir-Sen.
- Özyer, S. (2016). *Sayı öğretiminde özel eğitim alanına geçiş yapan sınıf öğretmenlerinin kullandıkları yöntemlerin araştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Roelofs, E., and Sanders, P. (2007). Towards a framework for assessing teacher competence. *European journal of vocational training*, 40(1), 123-139.
- Sıcak, A., Arslan, A. ve Burunsuz, E. (2015). Alan değiştiren sınıf öğretmenlerin öz yeterlik algılarının incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi [Asian Journal of Instruction]*, 3(2), 15-25.
- Şahin, B. (2014). Metodoloji. A. Tanrıoğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 109-130) içinde. Anı.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yılmaz, N., Taşçı, G., Fidan, M. ve Nurlu, Ö. (2014). 4+4+4 sistem değişikliğinin ilk yılında ilkokul birinci sınıflardaki durum: Sorunlar ve ihtiyaçlar (Erzincan örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 133-148.

Extended Abstract

Purpose and Significance

As a result of scientific and technological developments in the world, as in all social systems, some changes or regulations have been needed in the education systems of countries. A number of radical changes have also been adopted in the education system of Turkey. As one of the most important of these, we come across the school system, known as 4+4+4 in the public, involving increasing the compulsory education to 12 years. These and similar changes directly affected the need for teachers and their recruitment in connection with the excess of norm staffing caused the accumulation of classroom teachers. The teachers working in the Ministry of National Education (MoNE) as a classroom teacher have been given the right to change their branch to find a solution to this problem. The purpose of the current study is to investigate the opinions of the teachers having utilized the right given to them by the Ministry of National Education to change their branch about their current state. It is very important for classroom teachers who have changed their branch to evaluate their working processes in their new branch so that they can provide first-hand concrete data about the experiences during and after the process of changing branch.

Method

The current study employed the phenomenological research design, one of the qualitative research methods. The study was conducted with the participation of 12 teachers selected from different schools located in the cities of Ankara, Balıkesir, Denizli, Kütahya, Muğla by using the snowball sampling method. In the data collection process, a semi-structured interview form consisted of 9 items and prepared by the researchers to reflect the content of the study was used. The interviews were conducted between March and April 2018 by telephone. In the analysis of the collected data, the content analysis method was used. In this connection, thematic codes were derived from the responses given by the teachers and they were supported with excerpts from the teachers.

Result

In the current study aiming to investigate the opinions of the teachers having changed their branch about their current state based on their experiences, some themes were reached as a result of the analysis of the data obtained from the interviews. In this section, the findings are systematically presented under the themes of “Changing branch: Is it correct or wrong?”, “Changing branch: reasons”, “Changing branch: competence”, “Changing branch: satisfaction” and “Changing branch: problems and solution suggestions”. Thus, while some of the teachers viewed their changing branch as a wrong decision, some others as a correct decision. The teachers generally stated that they changed their branch as a requirement of being appointed to another place. The majority of the teachers stated that they are happy about working in the new branch yet if they were given an opportunity, they would like to work as a classroom teacher. All of the teachers stated that they had some problems particularly in the first years of teaching in

their new branch yet that over time they were able to cope with these problems by using their professional skills, experiences and works.

Discussion and Conclusion

In the current study, it was concluded that some of the participants (f=7) think that changing their branch was a correct decision while some others (f=5) think that it was bad and unnecessary thing to do. The teachers finding their decision correct stated that their appointment to another place became easier while those finding it wrong stated that they had difficulties in meeting the requirements of their new branch. Another finding of the study showed that all of the teachers changed their branch to facilitate their appointment to another place or changing their place of residence. The teachers stated that they changed their branch for reasons such as “Getting rid of the state of being excess of norm staffing”, “Desire to work in a central school”, “Desire to work close to his/her spouse”. This can be seen as the indication that classroom teachers have problems in appointment and changing their place of residence. In addition, it is seen that changing branch allows teachers to be appointed and change their place of residence. Although the teachers who participated in the research had difficulties in the first years in their new branch, after gaining experience and knowledge, they felt sufficient in it. Another finding of the study is that is that most of the participants were satisfied with the new branch they were working in. On the other hand, there were some other participants stating that they were not happy in their new branch for reasons such as “working conditions”, “colleagues”, “the state of students” and “their having been more peaceful while they were classroom teachers”. When the participants’ responses to the question “Do you have any problems in their new branch?” were examined, the main problems experienced by them can be listed as follows: “there is no or delayed branch-specific seminars”, “their being named as so-called educators”, “some problems related to parents”, “improper reports given by the Counselling Research Centre (CRC). In such changes, the importance of programs or seminars that ensure compliance becomes evident once again. It has been determined that the teachers who changed their branch were especially reacted by other colleagues, and the teachers who switched to the special education field were criticized directly or indirectly by the graduates of the field. In this connection, another interesting finding of the current study is that they are named as so-called educators. This should be seen as normal because they are working in the posts, which otherwise would be occupied by their real owners. In light of the findings of the current study, following suggestions can be made. Most of the teachers stated that they had a lack of knowledge about their new branch in their first years. Therefore, teachers should be informed about the problems to be experienced in their respective branches before taking such a serious decision as to change their branch. Teachers who changed their branch can be given the opportunity to return to classroom teaching as much as it is allowed by the conditions. Studies evaluating the practices of changing branch can be conducted by taking the opinions of administrators, parents and students as other stakeholders of education.

Etik Kurul Belgesi: Çalışmanın verileri 2020 yılı öncesinde (2018) toplandığı için etik kurul onay belgesi gerektirmemektedir.